

Smrtna kazen v Belorusiji, zlasti primer Dimitrija Kanavaljava in Vladislava Kavaljova

Resolucija Evropskega parlamenta z dne 16. februarja 2012 o smrtni kazni v Belorusiji, zlasti primeru Dimitrija Kanavalava in Vladislava Kavaljova (2012/2539(RSP))

Evropski parlament,

- ob upoštevanju svoje resolucije z dne 17. decembra 2009 o Belorusiji¹ in svojih drugih resolucij o tej zadevi, zlasti z dne 15. septembra 2011², 12. maja 2011³, 10. marca 2011⁴ in 20. januarja 2011⁵,
- ob upoštevanju svoje resolucije z dne 7. oktobra 2010 o svetovnem dnevu boja proti smrtni kazni⁶ in svojih prejšnjih resolucij o odpravi smrtno kazni, zlasti resolucije z dne 26. aprila 2007 o pobudi za vsesplošni moratorij za smrtno kazen⁷,
- ob upoštevanju resolucije generalne skupščine Združenih narodov 65/206 z dne 21. decembra 2010, ki poziva k moratoriju za smrtno kazen, ter svojih prejšnjih resolucij iz leta 2007 in 2008 o smrtni kazni,
- ob upoštevanju resolucije parlamentarne skupščine OVSE z dne 6–10. julija 2010 o smrtni kazni,
- ob upoštevanju resolucije parlamentarne skupščine Sveta Evrope 1857 (2012) z dne 25. januarja 2012 o razmerah v Belorusiji,
- ob upoštevanju izjave visoke predstavnice EU Catherine Ashton z dne 1. decembra 2011 o smrtni kazni v Belorusiji,
- ob upoštevanju izjave predsednika Evropskega parlamenta Martina Schulza z dne 24. januarja 2012, v kateri je obsodil izrek smrtno kazni Dimitriju Kanavalavu in Vladislavu Kavaljovu,
- ob upoštevanju sklepa Sveta EU za zunanje zadeve z dne 23. januarja 2011 o omejevalnih ukrepih proti Belorusiji,
- ob upoštevanju člena 2 Listine Evropske unije o temeljnih pravicah,
- ob upoštevanju izjave z vrhunškega srečanja vzhodnega partnerstva, ki je 7.–9. maja 2009 potekalo v Pragi, in izjave o razmerah v Belorusiji, sprejete 30. septembra 2011 na vrhunskem srečanju vzhodnega partnerstva v Varšavi,

¹ UL C 286 E, 22.10.2010, str. 16.

² Sprejeta besedila, P7_TA(2011)0392.

³ Sprejeta besedila, P7_TA(2011)0244.

⁴ Sprejeta besedila, P7_TA(2011)0099.

⁵ Sprejeta besedila, P7_TA(2011)0022.

⁶ UL C 371 E, 20.12.2011, str. 5.

⁷ UL C 74 E, 20.3.2008, str. 775.

- ob upoštevanju člena 122(5) Poslovnika,
- A. ker je Belorusija edina država v Evropi, ki pozna smrtno kazen in še vedno izvaja usmrtnitve;
- B. ker so julija 2011 usmrtili Aleha Hriškavcova in Andreja Budiko, čeprav odbor ZN za človekove pravice še ni zaključil obravnave njenega primera, in ker so po poročanju borcev za človekove pravice v Belorusiji od leta 1991 usmrtili okoli 400 ljudi;
- C. ker je vrhovno sodišče Republike Belorusije smrtno kazen nazadnje izreklo 30. novembra 2011 Dimitriju Kanavalavu in Vladislavu Kavaljovu za domnevne teroristične napade v Vitebsku leta 2005, v Minsku leta 2008 in na podzemni železnici v Minsku aprila 2011;
- D. ker po verodostojnih poročilih (Mednarodne federacije za človekove pravice (FIDH) in organizacije Human Rights Watch) marsikaj kaže na to, da sta tožilstvo in belorusko vrhovno sodišče vodila nepošteno sojenje in da so preiskavo zaznamovale številne kršitve človekovih pravic ter namerno neupoštevanje pomembnih dokazov o nedolžnosti obeh moških, in ker je po izjavah opazovalcev sojenja med predhodno preiskavo in sodno obravnavo zadeve prišlo do resnih kršitev postopka;
- E. ker so Dimitriju Kanavalavu in Vladislavu Kavaljovu onemogočili dostop do odvetnika; ker je iz zanesljivih virov razvidno, da so med zaslišanjem za pridobitev priznanja uporabili mučenje; ker ni forenzičnih dokazov, ki bi katerega od teh dveh moških povezali z eksplozijo, in ker na njiju ali na njunih oblačilih niso našli sledov o eksplozivu;
- F. ker so bili vsi pomembni dokazi, ki jih je tožilstvo predložilo med sojenjem, uničeni takoj po izreku sodbe vrhovnega sodišča;
- G. ker ima v skladu z oddelkom 1 člena 14 Mednarodnega pakta o državljanskih in političnih pravicah, ki ga je Republika Belorusija ratificirala, vsakdo pravico do pravične in javne obravnave pred pristojnim, neodvisnim in nepristranskim sodiščem;
- H. ker so tajne službe ustrahovale in nadzirale starše Dimitrija Kanavalava in so bili pred njihovim domom redno nastanjeni agenti v civilnih oblačilih, tako da družinski člani več mesecev niso imeli možnosti, da bi komunicirali z zunanjim svetom;
- I. ker je smrtna kazen v Belorusiji še vedno državna skrivnost in ker v skladu z beloruskim zakonom o izvrševanju kazenskih sankcij zaporniki, njihovi družinski člani in javnost ne poznajo datuma usmrtnitve; ker se smrtna kazen izvede na samem, z ustrelitvijo, in sorodniki ne prejmejo trupla usmrčenega, da bi ga lahko pokopali, pa tudi ne izvedo, kje je pokopan;
- J. ker je možno, da bodo Dimitrija Kanavalava in Vladislava Kavaljova kmalu usmrtili;
- K. ker je sodba vrhovnega sodišča dokončna in se nanjo ni mogoče pritožiti; ker lahko po beloruskem zakonu prošnjo za pomilostitev preuči predsednik države; ker je Vladislav Kavaljov Aleksandra Lukašenka prosil za pomilostitev, umik vseh obtožb in oprostitev kazenske odgovornosti, vendar doslej še ni prejel odgovora;
- L. ker so beloruske oblasti podpisale praško izjavo z vrhunskega srečanja vzhodnega partnerstva, v kateri so se zavezale k spoštovanju načel mednarodnega prava in temeljnih vrednot, vključno z demokracijo, pravno državo, človekovimi pravicami in temeljnimi svoboščinami;

1. ponovno poudarja, da so Evropska unija in druge mednarodne institucije beloruske oblasti večkrat pozvale k odpravi smrtne kazni;
2. poudarja, da je ta nepopravljiva, kruta, nečloveška in ponižujoča kazen, ki krši pravico do življenja, nesprejemljiva; obžaluje, da beloruske oblasti še vedno niso sprejele konkretnih ukrepov za odpravo smrtne kazni ali za takojšnjo uvedbo moratorija zanjo;
3. obsoja smrtno kazen, ki je bila izrečena Dimitriju Kanavalavu in Vladislavu Kavaljovu, ter Aleksandra Lukašenka poziva, naj ju pomilosti ter uvede moratorij na smrtno kazen in usmrtitve, da bi odpravili smrtno kazen in kazenskega sistema, in sicer z ratifikacijo drugega fakultativnega protokola k Mednarodnemu paktu o državljanskih in političnih pravicah, v skladu z mednarodnimi standardi;
4. poziva pristojne beloruske oblasti, naj v celoti, pravično in nepristransko raziščejo obtožbe, podane v tem kontekstu, in naj žrtvam grozljivih terorističnih dejanj zagotovijo pravo pravico;
5. poziva Svet in Komisijo, naj v prizadevanjih za odpravo smrtne kazni v Belorusiji uporabita vsa razpoložljiva orodja diplomacije in pomoč v obliki sodelovanja;
6. poziva države vzhodnega partnerstva in Rusijo, naj Belorusiji odločno priporočijo, da uvede moratorij za smrtno kazen;
7. močno spodbuja civilno družbo in nevladne organizacije v Belorusiji, naj si prizadevajo za odpravo smrtne kazni;
8. poziva beloruske oblasti, naj nadaljujejo delo parlamentarne delovne skupine za smrtno kazen, ki je začela delovati leta 2010, da bi uskladile domačo zakonodajo z obveznostmi, ki jih ima država na podlagi mednarodnih pogodb o človekovih pravicah, in zagotovile dosledno spoštovanje mednarodno priznanih standardov poštenega sojenja;
9. spodbuja beloruske oblasti, naj podpirajo vlogo sodstva in njegove dejavnosti v Belorusiji brez vmešavanja ali pritiskov izvršilne veje oblasti, naj izvajajo priporočila posebnega poročevalca Združenih narodov o neodvisnosti sodnikov in odvetnikov, naj zagotovijo ustrezno javno prepoznavnost sodnih postopkov in naj se uskladijo z obveznostmi v okviru človeške razsežnosti OVSE, zlasti na področju pravne države;
10. obsoja nenehno preganjanje zagovornikov človekovih pravic in pripadnikov demokratične opozicije ter nadlegovanje aktivistov civilne družbe in neodvisnih medijev v Belorusiji iz političnih razlogov; zahteva takojšnjo izpustitev vseh posameznikov, obsojenih zaradi političnih razlogov, ki so bodisi zaprti bodisi prestajajo drugačne oblike kaznovanja, tudi Alesa Bjaljackega, vodjo centra za človekove pravice Vjasna in podpredsednika Mednarodne federacije za človekove pravice (FIDH);
11. zahteva takojšnjo brezpogojno izpustitev vseh političnih zapornikov; pozdravlja sklep Sveta za zunanje zadeve z dne 23. januarja 2012, da razširijo merila za sankcije, ki bodo v prihodnje omogočala določitev odgovornih za resne kršitve človekovih pravic ali za zatiranje civilne družbe in demokratične opozicije v Belorusiji, in ponovno poudarja, da v dialogu med EU in Belorusijo ne more priti do napredka, če Belorusija ne napreduje v smeri demokracije, človekovih pravic in pravne države in dokler ne bodo brezpogojno izpuščeni vsi politični zaporniki in jim ne bodo v celoti obnovljene državljanske pravice, vključno z

dvema nekdanjima predsedniškima kandidatom Mikolajem Statkevičem in Andrejem Sanjiovom, voditeljema predsedniških kampanj kandidatov demokratične opozicije Pavlom Sevjarincem in Dimitrijem Bandarenko ter Sergejem Kavalenko, političnim zapornikom, ki je pridržan, ker je domnevno prekršil hišni pripor, sedaj pa že dlje časa gladovno stavka, zaradi česar se je njegovo zdravje zelo poslabšalo in je sedaj neposredno ogroženo tudi njegovo življenje;

12. naroči svojemu predsedniku, naj to resolucijo posreduje Svetu, Komisiji, vladam in parlamentom držav članic, vladi in parlamentu Republike Belorusije, Svetu Evrope in Organizaciji za varnost in sodelovanje v Evropi.